

ІСТОРИЧНІ АНТРОПОНІМІЇ У ПОЕТИЧНИХ ТВОРАХ І.
АНДРУСЯКА

Антроніми у художньому тексті - та група власних назв, яка має найбільше смислове й емоційне навантаження. У поезії Івана Андрусяка, творчість якого А. Біла називає парадоксальним явищем через такі ознаки його письма, як мовна насиченість, густота семантичного поля, яка іноді сягає незапланованого нонсенсу [1], цій групі онімів відводиться значна роль, особливо це стосується історичних антронімів, які включають імена відомих письменників, митців, учених, мислителів, історичних діячів.

У творах І. Андрусяка імена відомих письменників уживаються не надто часто, і лише у зв'язку з творчістю того чи того митця, коли у поета виникають асоціації з їхніми творами: *я нагодую півдитини / а пруст запросить на хрестини / або до ющенка* [про українського радянського поета Олексу Ющенка] *на баль* (<http://onlyart.org.ua/?p=44789>); *а дівки на мітлі це наложниці втрачених вір / це Михайло булгаков надламаним сміхом заходиться* (<http://onlyart.org.ua/?p=44732>); *Герметично зачинені вікна до пекла. / Завертаймо назад непокірний катрен. / Детективна історія Роберта Шеклі / виповзає на білі полотна а/є/і* (<http://onlyart.org.ua/?p=44747>).

Імена інших діячів культури (художників, скульпторів, композиторів тощо) у творчості поета уособлюють найбільші мистецькі надбання людства. Тому І. Андрусак вводить ці іменування у контекст, що передає єднання митця і його творіння: *аїїєлися до танцю Венера і Врубель / під білих колон гомеричний люлебен* (<http://onlyart.org.ua/?p=44738>).

В іншому тексті бачимо вживання імені художника як уособлення якщо не святості, то принаймні месіанства у *(лжлсцут.благословить не бог а бох /рукою відгорнувши гражди* (<http://onlyart.org.ua/?p=44791>). Іноді у поезії І. Андрусяка, що характеризується високою метафоричністю, символічністю, бачимо такі антроніми в контекстах, що ніби породжені візуальними асоціаціями поета: *вухо ван гога у небі порожньому / як богородиця* (<http://onlyart.org.ua/?p=44787>).

Автор навіть вдається до своєрідного «свавілля»: створює таку собі

контамінацію, поєднуючи імення різних художників, причому з різних епох, в одному, тим самим об'єднуючи їхню творчість: *там химери злітають з полотен / пастуха леопарда да гойї* (<http://onlyart.org.ua/?p=44785>).

Історичні антропоніми у поетичних творах І. Андрусяка є одним із важливих засобів художньої виразності. Зокрема, можуть виражати оцінку діяльності інших осіб чи об'єктів, *я знаю ти ніколи не була / царівною на пальцях чингісхана* (<http://onlyart.org.ua/?p=44744>). Деякі антропоніми слугують для вираження філософських думок поета: *і час - лиш перелюб лиш крадений келих вина / де зморений солод на синьому вітрі гірчить / прощай гаутамо я вип ю цей замок до дна / а море зачиню і небо зачиню і цуть* (<http://onlyart.org.ua/?p=44746>); *ми молили аббаса батира батия аллаха / а приїхав король і як тапір нам ^голови стяв* (<http://onlyart.org.ua/?p=44745>); стають основою алегорій, переосмислень: *це траяновій побіді так радіє поліс нині / тивидовище до тебе хліб роздали і вино* (<http://onlyart.org.ua/?p=44782>).

Оскільки такі оніми несуть у собі багато додаткової інформації (конотацій), то виступають засобами оцінки інших об'єктів, зокрема у складі метафор: *по околиці блукає тінь з очима авіценни / і рахує на задвірках перелякані зрки* (<http://onlyart.org.ua/?p=44766>); *роздертий на шматки отак колись шаміль / від світу відривав набридлу москальноту* (<http://onlyart.org.ua/?p=44776>).

Отже, історичні антропоніми є яскравими, вагомими ознаками стилістичної системи творів Івана Андрусяка, потужним засобом, виразові спроможності якого значною мірою розкривають концепцію письменника, задум його творів. Пост через власні назви вводить читача у світ художньої образності, прилучає його до світових і національних культурних цінностей, примушує збагачувати свій інтелектуальний рівень, вчить відчувати красу слова.

Список використаних джерел

1. Біла А. Солодка хвороба Андрусяка / Анна Біла. - Режим доступу <http://kritiki.net/2002/02/01/solodka-xvoroba-andrusyaka>.